

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเอง
เรื่องปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
ในคณะศึกษาศาสตร์*

Development of Self-Study E-learning Courseware
on Educational Philosophy for Graduate Students in
Faculty of Education

เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล

Ekapum Jiemwittayanukul

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย

Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Ekapum@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ และ 2) ศึกษาผลการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ศษ501 การปรับกระบวนการทัศน์ทางปรัชญาและจิตวิทยาทางการศึกษาเพื่อการพัฒนา ในปีการศึกษา 2568 ซึ่งสนใจและสมัครใจในการศึกษาเรื่องปรัชญาการศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่มีใครบังคับ จำนวน 60 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องปรัชญาการศึกษา และบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ t-test

*ได้รับบทความ: 8 กันยายน 2568; แก้ไขบทความ: 23 กันยายน 2569; ตอบรับตีพิมพ์: 27 กันยายน 2569

Received: September 8, 2025; Revised: September 23, 2026; Accepted: September 27, 2026

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาพรวมของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นบทเรียนที่ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อนและเป็นมิตรกับผู้เรียน แต่ต้องปรับปรุงเว็บไซต์ในบางประเด็น ประกอบด้วย (1) ตรวจสอบรูปแบบตัวอักษรบนเว็บไซต์ เพื่อให้สามารถใช้ได้กับทุกอุปกรณ์ (2) เพิ่มคำแนะนำในการใช้งานว่าควรแสดงผลในแนวนอน (3) ปรับขนาดภาพประกอบภายในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้มีขนาดเล็กลง (4) ปรับปุ่มคำสั่งแถบเมนูด้านบนจากภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทย และ (5) เพิ่มปุ่ม ตัวเลข ตัวอย่าง และลิงก์ภายในเว็บไซต์

2. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการทดสอบหลังเรียน (Mean = 23.82, S.D. = 1.49) สูงวก่าก่อนเรียน (Mean = 11.20, S.D. = 3.66) และเมื่อเปรียบเทียบกับทดสอบสมมติฐานด้วย t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสามารถเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ได้

คำสำคัญ: บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์; ศึกษาด้วยตนเอง; ปรัชญาการศึกษา; นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา; คณะศึกษาศาสตร์

Abstract

This research aimed to: (1) develop the self-study e-learning courseware on educational philosophy for graduate students in the Faculty of Education, and (2) study the results of using the self-study e-learning courseware on educational philosophy for graduate students in the Faculty of Education. This study employed a mixed methods research design. The sample group consisted of 60 graduate students from the Faculty of Education at Srinakharinwirot University who voluntarily enrolled in the course ED501 (Paradigm Shifts in Educational Philosophy and Psychology for Development) during the 2025 academic year and were interested in self-studying educational philosophy, and the key informants for the focus group comprised 5 experts selected through purposive sampling. The research instruments included the self-study e-learning courseware on educational philosophy and pre- and post-tests. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation, and inferential statistics, specifically the t-test.

The research findings are as follows:

1. Overall, the Self-Study E-learning Courseware on Educational Philosophy for graduate students in the Faculty of Education was found to be easy to use, uncomplicated, and user-friendly. However, certain aspects of the website need improvement, including: (1) checking the font styles to ensure they are compatible with all devices, (2) adding instructions recommending a horizontal display, (3) reducing the size of images within the e-learning Courseware, (4) changing the top menu bar buttons from English to Thai, and (5) adding buttons, numbers, examples, and internal links within the website.

2. The sample group's post-test scores (Mean = 23.82, S.D. = 1.49) were higher than their pre-test scores (Mean = 11.20, S.D. = 3.66). The t-test confirmed statistically significant differences at the .05 level, demonstrating the effectiveness of the Self-Study E-learning Courseware enhanced the graduate students' knowledge of Educational Philosophy.

Keywords: E-learning Courseware; Self-Study; Educational Philosophy; Graduate Students; Faculty of Education

1. บทนำ

ปรัชญาการศึกษาเป็นหนึ่งในศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างมาก ในแง่เนื้อหานั้น ปรัชญาการศึกษามีส่วนช่วยให้เกิดการกำหนดเป้าหมายหรือกำหนดสิ่งอันมีค่าสูงสุดในการดำเนินกิจการการศึกษา เมื่อมีจุดหมายแน่ชัดแล้ว เนื้อหาของหลักสูตร บทบาทของครู ตลอดจนบทบาทของโรงเรียนก็จะชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ปรัชญาการศึกษายังช่วยวิเคราะห์พื้นฐานของการศึกษาตีความความหมายของคำที่ใช้ในวงการศึกษา และสังเคราะห์หรือรวบรวมข้อมูลทั้งหลายเข้ามาอยู่ในระบบเดียวกัน เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจในจุดยืนของตนมากขึ้น เห็นปัญหากระจ่างชัดยิ่งขึ้น (วิทย์ วิศเวทย์, 2555)

การศึกษาคือความเจริญงอกงาม หรือ Education is Growth เป็นปรัชญาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ยึดถือสืบต่อกันมากกว่า 75 ปี ซึ่งสะท้อนเจตจำนงค์ของการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้เพื่อสังคม (Learning University for Society) ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้กำหนดกรอบแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2565-2580) โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างองค์ความรู้ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดปัญญา เพื่อพัฒนาสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีคุณภาพ มีพันธกิจต่อสังคมในการจัดการศึกษา ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการและทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงการสืบสานภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และ

การเมือง ด้วยวิทยาการความรู้ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขภาพและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญและเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเป็นผู้นำทางการศึกษา ประเด็นที่ 1 ความเป็นเลิศด้านหลักสูตรและการสอน ซึ่งเน้นพัฒนาการจัดการเรียนรู้และระบบสนับสนุนเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมถึงพัฒนาคณาจารย์ให้มีความเป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้/และหรือการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2565) แนวทางในยุทธศาสตร์ดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาการพัฒนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเอง เรื่องปรัชญาการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลอดจนนิสิตนักศึกษาจากสถาบันอื่นๆ รวมถึงบุคคลที่สนใจในเรื่องปรัชญาการศึกษา ได้ใช้พัฒนาเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับค่านิยมของบัณฑิตวิทยาลัยที่เน้นความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียน (Student Centered Excellence) และสอดคล้องกับพันธกิจของบัณฑิตวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญผ่านระบบนิเวศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และเกื้อหนุนอีกด้วย (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2567)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยของเริงรณ ล้อมลาย และสุภารัตพิชา ปิยะธรรมวรกุล (2563, หน้า 357-366); สุวรรณ ชันตี, ประสาน ประวัตรุ่งเรือง และปราจีน ปิยะโส (2561); อภิญา สุขช่วย (2561); เริงรณ ล้อมลาย และพิมพ์พรณ เทพสุเมธานนท์ (2560) ทั้งหมดล้วนเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษาที่เน้นหนักไปที่การสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีการพัฒนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาแต่อย่างใด ในขณะที่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นั้นแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการพัฒนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งงานวิจัยทุกเรื่องสะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้เรียนได้จริง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาได้ศึกษาด้วยตนเอง ตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) ซึ่งมีความเชื่อเบื้องต้นว่า ผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะชี้แนะตนเองมากกว่าจะให้ผู้สอนมาชี้แนะ นั่นคือ ผู้ใหญ่อยากที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่า ดังนั้นบทบาทของผู้สอนควรจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) จะต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของแต่ละคน (Wisdom Max Center, 2558) ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์

ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรที่มีภารกิจหลักเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านปรัชญาการศึกษา เช่น ศุภสภา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นต้น สามารถนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ศษ501 การปรับกระบวนทัศน์ทางปรัชญาและจิตวิทยาทางการศึกษาเพื่อการพัฒนา (ED501 Paradigm Shifts in Educational Philosophy and Psychology for Development) ในปีการศึกษา 2568 ซึ่งสนใจและสมัครใจในการศึกษาเรื่องปรัชญาการศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่มีใครบังคับ จำนวน 60 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และคุณภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดสนทนากลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องปรัชญาการศึกษา ในลักษณะแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ และ 2) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา (1) ผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบโดยตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผลการตรวจสอบค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (2) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพในด้านเพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ตามสูตรของ Cronbach's Alpha โดยได้ค่าความเที่ยง = 0.810 ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงสูง สามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้ (3) ผู้วิจัยพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีองค์ประกอบในบทเรียน 3 ส่วน ประกอบด้วย (1) หน้าแรกเป็นหน้าแนะนำรายวิชา แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน (2) บทเรียน เป็นหน้าบทเรียนปรัชญาการศึกษา และ (3) เกี่ยวกับผู้วิจัย เป็นหน้าแนะนำผู้วิจัยและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยตรวจสอบ

ความถูกต้องด้านเนื้อหา และคุณภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์จนได้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ฉบับสมบูรณ์ และให้นิสิตดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ประกอบด้วย การทำแบบทดสอบก่อนเรียน การเรียนรู้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และการทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ t-test และวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นบทเรียนที่สร้างเป็นเว็บไซต์ ซึ่งสรุปได้ว่า ภาพรวมของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นบทเรียนที่ใช้ง่าย ไม่ซับซ้อนและเป็นมิตรกับผู้เรียน แต่ต้องปรับปรุงเว็บไซต์ในบางประเด็น ประกอบด้วย (1) ตรวจสอบรูปแบบตัวอักษรบนเว็บไซต์ เพื่อให้สามารถใช้ได้กับทุกอุปกรณ์ (2) เพิ่มคำแนะนำในการใช้งานว่าควรแสดงผลในแนวนอน (3) ปรับขนาดภาพประกอบภายในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้มีขนาดเล็กลง (4) ปรับปุ่มคำสั่งแถบเมนูด้านบนจากภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทย และ (5) เพิ่มปุ่ม ตัวเลข ตัวอย่าง และลิงก์ภายในเว็บไซต์

2. ผลการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 60 คน มีคะแนนการทดสอบหลังเรียน (Mean = 23.82; S.D. = 1.49) สูงวก่อนเรียน (Mean = 11.20; S.D. = 3.66) และเมื่อเปรียบเทียบโดยทดสอบสมมติฐานด้วย t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสามารถเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ได้ ข้อมูลทั้งหมดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์

การประเมิน	Mean	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	11.20	3.66	27.23	0.00
หลังเรียน	23.82	1.49		

5. อภิปรายผลการวิจัย

ปรัชญาการศึกษาเป็นหนึ่งในศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะเป็นรากฐานความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายของการศึกษา อีกทั้งยังช่วยสร้างความชัดเจนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ บุคลากร ตลอดจนองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ล้วนต้องอาศัยปรัชญาการศึกษาเป็นแนวปฏิบัติของหน่วยงานให้อยู่ในทิศทางเดียวกันทั้งสิ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์อยู่บนฐานความเชื่อตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเชื่อว่าผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน กล่าวคือ เป็นผู้ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะไม่สอนผู้ใหญ่โดยตรง แต่จะช่วยเหลือให้ผู้ใหญ่เรียนรู้และตกผลึกเอง (ปิยะ ศักดิ์เจริญ, 2558, หน้า 8-13) ซึ่งการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Somayeh et al. (2016) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของ E-Learning ผ่านการทบทวนวรรณกรรม พบว่า วิธีการเรียนรู้แบบ E-Learning ทำให้ผู้เรียนรู้สัทธิสระ และการเรียนรู้ในลักษณะนี้ตอบสนองความต้องการต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้น รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Encarnacion, Galang & Hallar (2021, pp. 383-397) ที่พบว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนและช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ยังเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ดีที่สุดที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกล (Distance Learning) และสอดคล้องกับข้อเสนอของ Feder (2024) ที่สรุปว่าผู้ใหญ่ชอบเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) มีส่วนร่วมและมีความพร้อมในการเรียนรู้ เมื่อตระหนักถึงประโยชน์ของความรู้ใหม่ อีกทั้งยังประเมินความก้าวหน้าของตนเอง และชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ชีวิตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับแบบทดสอบปรัชญาการศึกษาที่เน้นการประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาผ่านข้อคำถามที่เป็นทั้งการวิเคราะห์ ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนจำลอง และการวิเคราะห์ความเชื่อทางปรัชญาการศึกษาผ่านตัวละครในแบบทดสอบทั้ง 25 ข้อ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สะท้อนให้เห็นว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นี้สามารถเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ได้จริงจากการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียน (Mean = 23.82, S.D. = 1.49) ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน (Mean = 11.20, S.D. = 3.66) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากที่พบว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จริงทั้งนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาตรี ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของชนันภรณ์ อารีกุล และเอกภูมิ เจียมวิทยานุกุล (2567, หน้า 100-113) ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีคะแนนการทดสอบหลังเรียน (Mean = 28.52, S.D. = 1.73) สูงกว่าก่อนเรียน (Mean = 10.60, S.D. = 5.02) และเมื่อเปรียบเทียบโดยทดสอบสมมติฐานด้วย t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของวรางคณา โตโพธิ์ไทย (2566, หน้า 1-15) ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เรื่อง การเขียนรายงานการวิจัย มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chulerk (2023) ซึ่งพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมหลังเรียน (Mean = 16.04, S.D. = 1.95) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี สูงกว่าคะแนนรวมก่อนเรียน (Mean = 11.21, S.D. = 1.76) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไพจิตร อุตตมธมโม และคณะ (2564, หน้า 292-305) พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) รายวิชาในสาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรมมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชัย ช้วนา และธารทิพย์ ช้วนา (2563, หน้า 295-306) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ (E-Learning) รายวิชาการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของคณารักษ์ ศรีสมบุรณ์ (2563, หน้า 127-146) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา บุญมาโฮม และคณะ (2562, หน้า 34-47) พบว่า นักศึกษาที่เรียนเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้รายวิชาจิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อการออกแบบสื่อผ่านบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสหรัฐ ทองยัง และจุฑามาศ ชัยญะพิเชษฐ (2561) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักศึกษาหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่องระบบลงทะเบียนการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสายใจ ทองเนียม (2560, หน้า 25-40) ที่พบว่า นักศึกษาวิชาภาษาอังกฤษวรรณคดี (THA 234) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รวมถึงสอดคล้องกับงาน

วิจัยของโสภิตา ท้วมมี และหทัยรัตน์ เกตุมณีชัยรัตน์ (2559, หน้า 192-204) พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์วิชาการจัดการวิศวกรรมและเทคโนโลยีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรคเดช สุนทรพงศ์ (2559, หน้า 20-28) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาออกแบบเครื่องเรือนและการประมาณราคา มีความแตกต่างกันโดยที่ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องปรัชญาการศึกษาในการวิจัยนี้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ ดังนั้นผู้ใช้บทเรียนจึงต้องมีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี กล่าวคือ มีอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการเรียนรู้ นอกจากนี้สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ยังสามารถนำบทเรียนนี้ไปประยุกต์ใช้กับนิสิตนักศึกษาในสถาบันของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาได้ เนื่องจากปรัชญาการศึกษาที่ปรากฏในบทเรียนเป็นปรัชญาการศึกษาพื้นฐานที่ทุกสถาบันการศึกษาใช้สอนในระดับอุดมศึกษาทั้งหมด

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานหรือองค์กรที่มีภารกิจหลักเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาในด้านปรัชญาการศึกษา เช่น คุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ สามารถนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องปรัชญาการศึกษาไปศึกษาและวิจัยต่อยอดเพื่อสร้างเป็นบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องอื่นๆ ต่อไปได้

3. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาค้างครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเท่านั้น ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป หากเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น อาจได้ผลการศึกษาที่แตกต่างจากการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจเลือกศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความพึงพอใจ หรือ แรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรืออาจจะออกแบบงานวิจัยให้มี 2 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจจะทำให้ผลการวิจัยมีความแตกต่างหลากหลายเพิ่มขึ้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อศึกษาด้วยตนเองเรื่องปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องปรัชญาการศึกษา โดยได้อัปเดตความรู้ออกมาเป็นเว็บไซต์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นี้ สามารถเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมถึงสถาบัน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดสอนใน คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาในด้านปรัชญาการศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นี้ไปใช้เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาในเรื่องปรัชญาการศึกษาต่อไปได้ รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

ขวัญชัย ช้วน และธารทิพย์ ช้วน. (2563). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ (E-Learning) รายวิชาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 7(12), 295-306.

- คนารักษ์ ศรีสมบูรณ์. (2563). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 127-146.
- เจษฎา บุญมาโฮม, มารุต คลองแคล้ว, จีราวัฒน์ ชีรวาที, วรณีย์ เล็กมณี และดรุณี โกเมนเอก. (2562).
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์เรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ รายวิชาจิตวิทยาการเรียนรู้
เพื่อการออกแบบสื่อ. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 10(2), 34-47.
- ชนันภรณ์ อารีกุล และเอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2567). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับ
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.
วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 9(6), 100-113.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2567). *เกี่ยวกับบัณฑิตวิทยาลัย*. เข้าถึงได้จาก <http://grad.swu.ac.th/TH/Contents/เกี่ยวกับบัณฑิตวิทยาลัย>
- ปิยะ ศักดิ์เจริญ. (2558). ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่และแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง: กระบวนการ
เรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(1), 8-13.
- พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, พระมหากริช กมพูนโณ, พระมหาศพร สุ่มุโก และพระมหาณัฐดิ
ณัฐวุฒโก. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนระบบ e-Learning สาขาวิชาปรัชญา
ศาสนาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช
วิทยาลัย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 292-305.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2565). *กรอบแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2565-2580*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรีงรณ ล้อมลาย และพิมพ์พรณ เทพสุเมธานนท์. (2560). *แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของการ
ศึกษาไทย*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรีงรณ ล้อมลาย และสุภารัตพิชา ปิยะธรรมวรกุล. (2563). แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในบริบทของ
การศึกษาไทยระดับอุดมศึกษา. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(3), 357-
366.
- วรางคณา โตโพธิ์ไทย. (2566). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เรื่อง การเขียนรายงานการวิจัย
สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. *วารสารเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา*, 18(25), 1-15.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2555). *ปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สหรัฐ ทองยัง และจุฑามาศ ชัยญะพิเชษฐ์. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบลงทะเบียน
การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (รายงาน

- การวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สายใจ ทองเนียม. (2560). การพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) วิชาภาษาวรรณคดี (THA 234). *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต*, 13(1), 25-40.
- สุวรรณ ชันดี, ประสาน ประวัตรุ่งเรือง และปราจีน ปิปปไสง. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษากับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- โสภิตา ท้วมมี และหทัยรัตน์ เกตุมณีชัยรัตน์. (2559). การพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาการจัดการวิศวกรรมและเทคโนโลยี สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(3), 192-204.
- อภิญา สุขช่วย. (2561). *แนวทางการหล่อหลอมความเชื่อเชิงปรัชญาการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู สาขาวิชาประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรคเดช สุนทรพงศ์. (2559). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของรายวิชา ออกแบบเครื่องเรือนและการประมาณราคา รหัสวิชา 554341. *วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม*, 10(1), 20-28.
- Encarnacion, R. E., Galang, A. D., & Hallar, B. A. (2021). The impact and effectiveness of E-Learning on teaching and learning. *International Journal of Computing Sciences Research*, 5(1), 383-397.
- Feder, M. (2024). *Adult learning theory and the principles of andragogy*. Retrieved from <https://www.phoenix.edu/articles/education/adult-learning-theory-and-the-principles-of-andragogy.html>
- Wisdom Max Center. (2558). *การเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) คืออะไร มีหลักการอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <https://www.wisdommaxcenter.com/home>